

Feedback in de klas

Welkom!

FEEDBACK IN DE KLAS VERBORGEN LEERKANSSEN

Stijn Vanhoof
Geert Speltinx

Uren spenderen aan verbeteren en feedback geven, maar vervolgens merken dat leerlingen er niet mee aan de slag gaan? Ontdek in dit boek hoe het anders kan. Feedback in de klas geeft je een antwoord op de ultieme vraag: wat doet leerlingen wel leren?

Lannoo
Campus

*Veel (verbeter)werk
voor de leraar*

*Weinig effect op
het leren van de
leerlingen*

*Veel effect op het
leren van de
leerlingen*

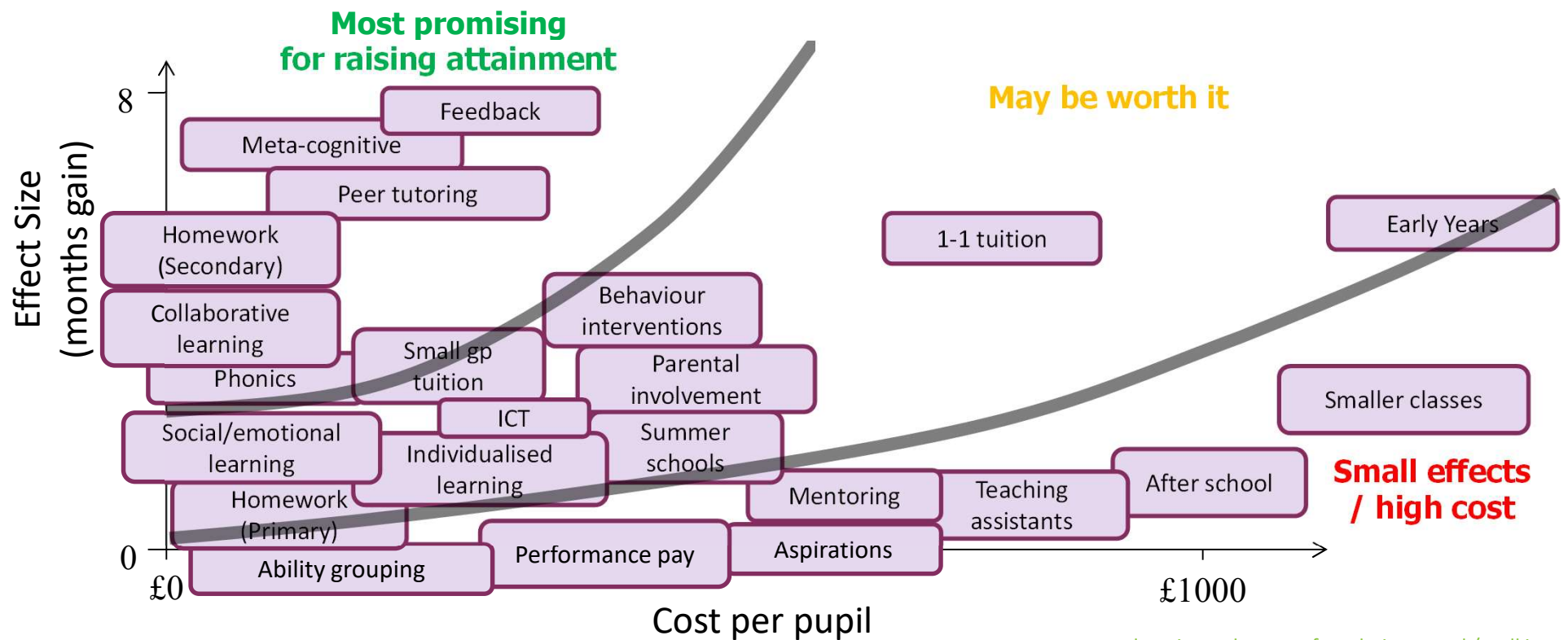
*Weinig (verbeter)werk
voor de leraar*

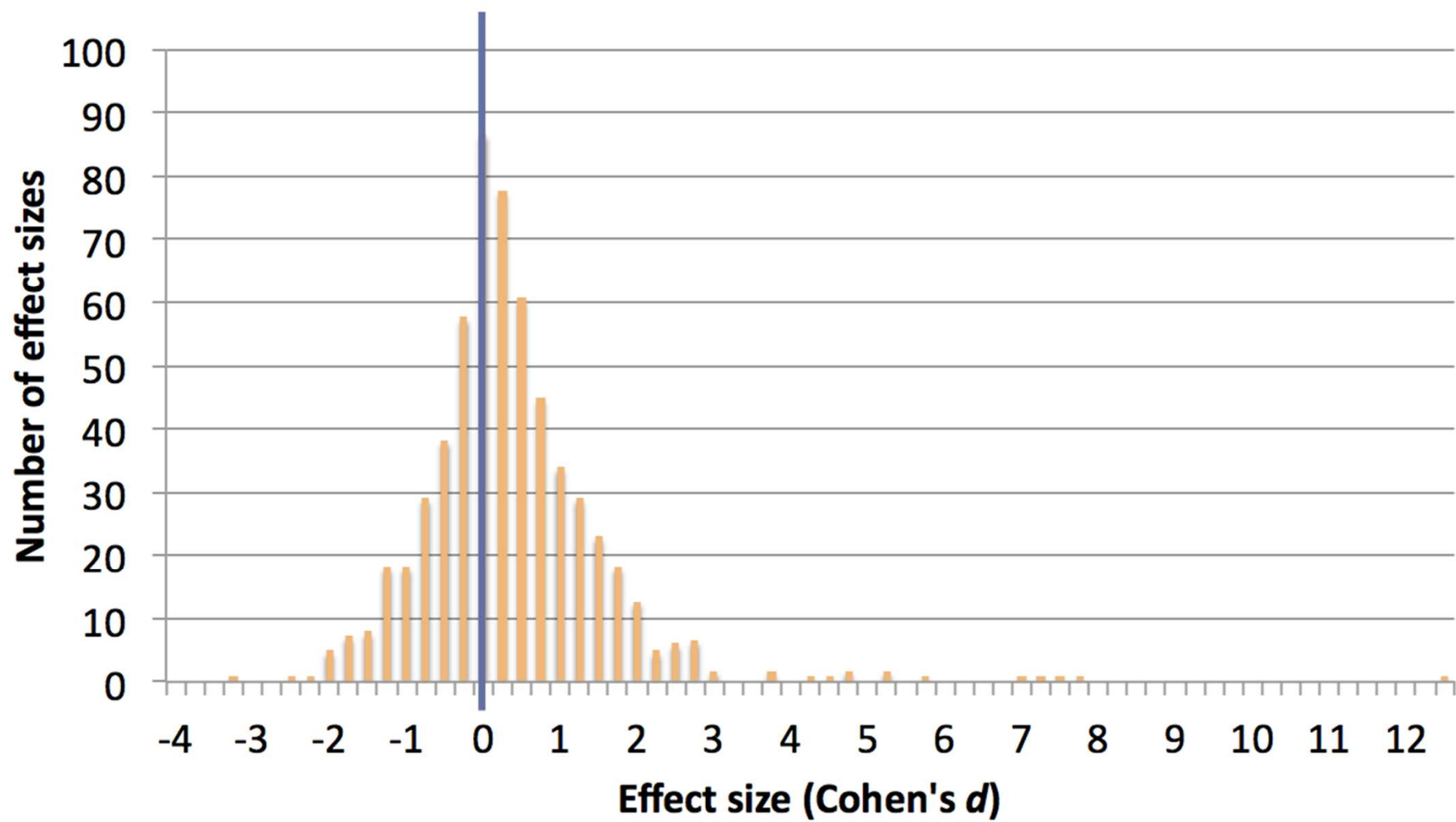

The background features a large black rectangle on the left side. To its right, there are several white geometric shapes: a parallelogram, a triangle, and a vertical rectangle. The text is positioned on the black rectangle.

Het belang van feedback

Het belang van feedback

(Kluger & DeNisi, 1996, p. 255)

Nederlands: dictee de men 36-38

...aardheir

...muisje

...zwekkauwen

...Laura

...vriendje

...kabouterje *au of ou !!*

...kabar

...vieren

...terrein *ei of ij !!*

...eendje *d of t !!*

Komaan ⁷ / 10

Verbetering

pg. 7, 9

je weet dat dit niet lukt!

...kabouterje

...terrein

...eendje

...vriendje

Lukt het al?

Luister goed naar het woord en schrijf het in de zin.

Gisteren mocht ✓ ik met mama en papa mee naar de
schaumburg ✓ Daar kwam een gochelaar ✓ zijn
 kunstjes vertonen. We zaten bijna helemaal achteraan ✓ in de zaal.
toe taak was alles goed zichtbaar ✓ Hij toverde
 een echte ✓ duif en een plastieken nachtegaal ✓
 uit zijn hoge hoed. onverwacht ✓ sprong er
 ook nog een konijn uit. We vonden het allemaal erg leuk!

Foutje gemaakt? Dan kun je hier verbeteren.

schaumburg gochelaar

goudge
verpleegster
gewicht

babbelen

labellen

A begraven

verbreken

ontploffen

beklimmen

vertrekken

beklimmen

Na een korte
klinker één
medeklinker
horen, is die
medeklinker
dubbel
schrijven.

Na een lange klinker één
medeklinker horen, is de
klinker enkel schrijven.

C

begraven

bekoven

openen

waarschuw

Ik vond deze toets ☒ makkelijk of ☐ moeilijk. ☐ moeilijk

Ik stak ☐ veel tijd ☒ weinig tijd in het studeren.

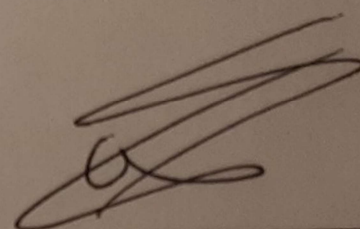
Ik studeerde ☐ de lessen ☐ de herhalingssoef. ☒ op bingel

Ik hield me ☐ wel ☒ niet aan de planning die ik vooraf maakte.

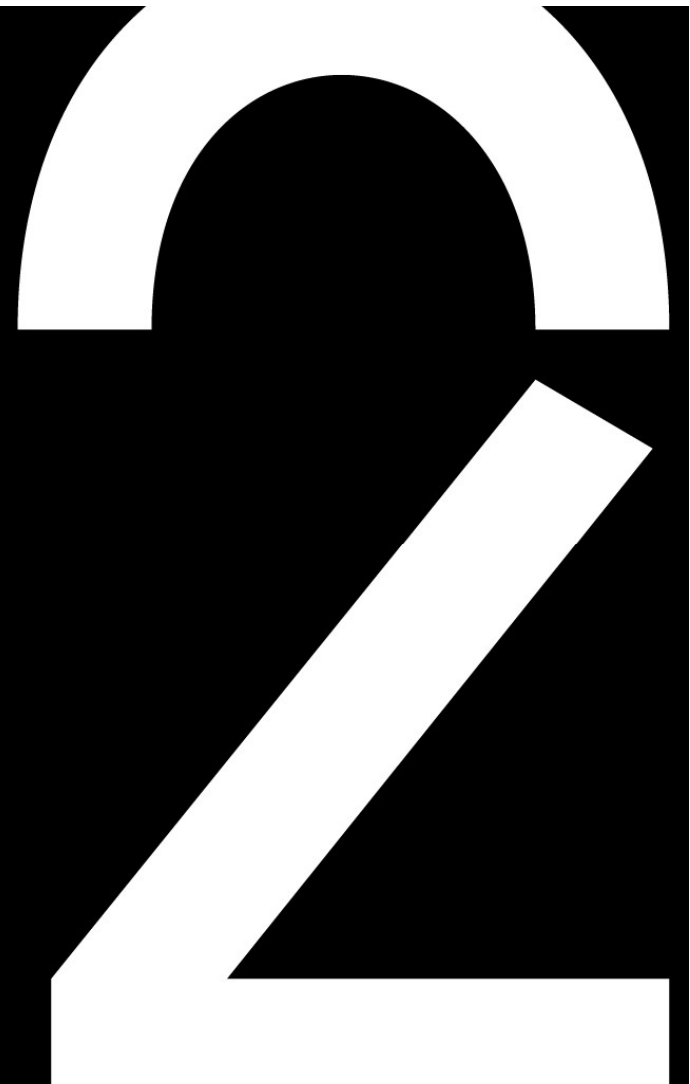
Hulpmiddelen: _____

Totaal: 16,5 /20

Heel goed!
Handtekening ouders:

**Waar het bij feedback om
draait**

*"Feedback is een **proces***

*waarin leerlingen informatie van verschillende bronnen over hun prestaties
interpreteren en gebruiken*

*om de kwaliteit van hun werk of hun leerstrategieën te **verbeteren.**"*

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

**Heldere
kwaliteitsverwachtingen**

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

FEEDBACK- CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

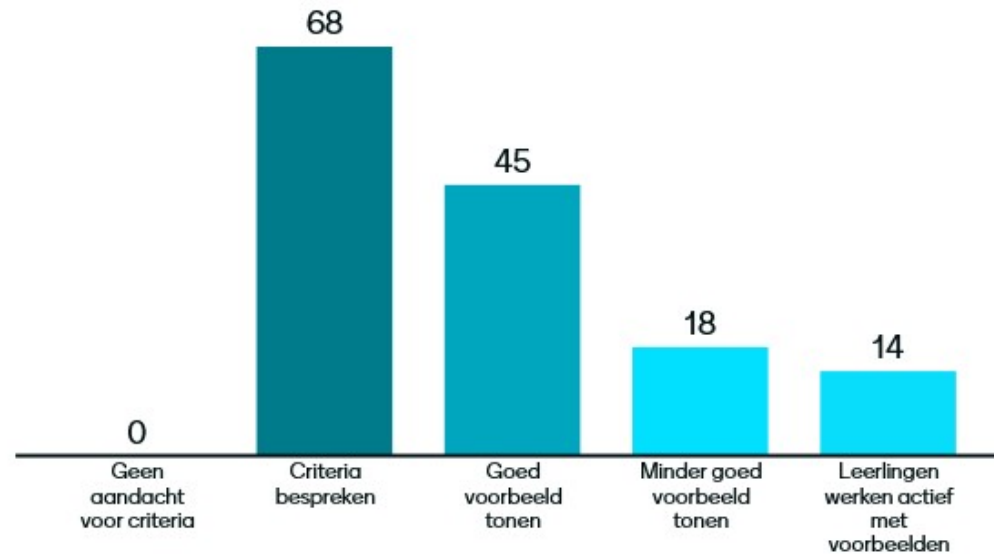
Herkenbaar?

Ruben is een startende leraar. Een van zijn taken is het begeleiden en beoordelen van de geïntegreerde proef in het zesde jaar. Zijn collega's vertellen hem dat dit wel zal meevallen. Ze hebben hard gewerkt aan heldere criterialijsten en rubrics. Dit zal het beoordelingswerk volgens hen aanzienlijk vergemakkelijken.

Wanneer Ruben de eerste werken van leerlingen binnenkrijgt, merkt hij dat hij zelfs met de rubric toch helemaal niet kan inschatten welke beoordeling (onvoldoende, voldoende, goed of uitstekend) past bij het werk. De criteria zijn goed omschreven, maar volstaan niet om de beoordeling te kunnen geven. Ruben contacteert zijn collega's met de volgende vragen: Kun je mij enkele voorbeelden van goede en slechtere werken van de voorbije jaren bezorgen? Ben je bereid om een of twee opdrachten samen te beoordelen?

Met de voorbeelden en het overleg komt de rubric helemaal tot leven. Vanaf nu lukt het Ruben om werken te beoordelen en feedback te geven. Meer nog, het lukt steeds beter naarmate hij meer werken van leerlingen te zien krijgt.

Hoe verduidelijk jij je kwaliteitsverwachtingen aan je leerlingen?

Heldere kwaliteitsverwachtingen

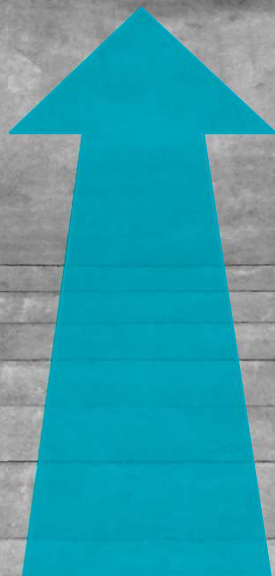
1

WAT IS HET PROBLEEM?

2

WAT KAN JE DOEN?

**Verbinding tussen leraar
en leerling begint bij de
DOELEN**

Nicol & Macfarlane-Dick, 2006

Criterialijsten of rubrics als antwoord volstaan niet
(maar zijn zinvol bij goed gebruik ervan)

Twée essentiële ingrediënten

Actief werken met voorbeelden

Gesprek over criteria

Heldere kwaliteitsverwachtingen

1

WAT IS HET PROBLEEM?

2

WAT KAN JE DOEN?

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geet klassikaal feedback op werk van leerlingen
- Bespreek twee goede voorbeelden
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

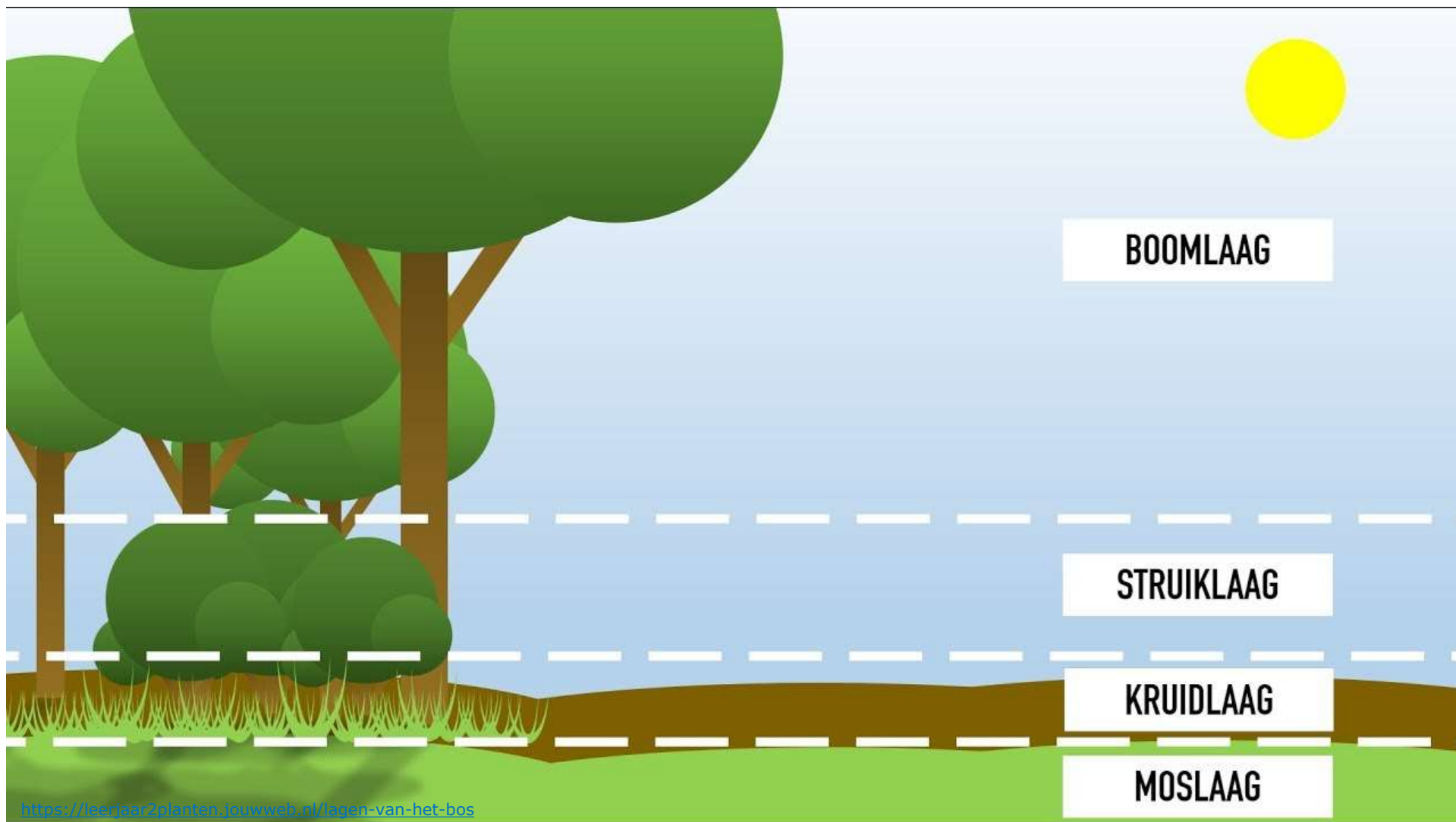
Laat leerlingen in groepjes eerder werk
analyseren.

Vb. creatief schrijven; spreekbeurt

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

Kan ook (eenvoudige) opdrachten of
toetsvragen.

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geef klassikaal feedback op werk van leerlingen
- Bespreek twee goede voorbeelden
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

Verborgen leerkanen voor de spreekbeurt

- **Geef zelf een goede spreekbeurt** en verwoord tijdens of nadien stapsgewijs hoe je tot dit resultaat gekomen bent. Zo oefen je jouw modelfunctie uit voor je leerlingen. Verwoord niet alleen de inhoud van jouw spreekbeurt maar **ook hoe je de voorbereiding hebt aangepakt**. Bespreek met de leerlingen wat goed was en wat minder goed zodat ze inzicht krijgen in jouw evaluatiecriteria.
- **Film drie spreekbeurten, zelf of vraag de hulp van leerlingen die graag acteren.** Als je kan, kies je voor een uitstekende, een goede en een minder goede spreekbeurt. Laat de leerlingen de spreekbeurten bekijken en bespreken: welke vinden ze het beste en waarom? (TIP: neem vanaf nu ieder jaar enkele spreekbeurten op zodat je die met de leerlingen het volgende jaar kan analyseren.)

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geef klassikaal feedback op werk van leerlingen
- **Bespreek twee goede voorbeelden**
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

Een vlaag van duisternis nam bezit van de hemel. Paul lag klaarwakker in bed en rilde. Als hij in slaap zou vallen, zou het dan terugkomen? Hij ging rechtop zitten in een poging zijn snelle hartslag tot bedaren te brengen. « Ik verbeeld het me maar », fluisterde hij tegen zichzelf. Net toen hij eindelijk wat tot rust kwam, werd het plotseling een stuk kouder in de kamer. Zijn nekharen gingen overeind staan. Daar was het weer.

Het was nacht, eindelijk. Paul wist dat hij het nu moest doen! Hij moest door het afbrokkelende kerkhof lopen. « Waarom ben ik die stomme weddenschap aangegaan? », vroeg Paul zich af. Hij was doodsbang! Hij opende het roestige hek en stapte voorzichtig naar binnen. Paul wilde zich omdraaien, maar hij wist dat Christian en zijn bende hem daar altijd aan zouden blijven herinneren. Hij moest doorzetten.

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geef klassikaal feedback op werk van leerlingen
- Bespreek twee goede voorbeelden
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

1 Schrijf de getallen recht onder elkaar.

$$\begin{array}{r} 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

2 Tel de eenheden op. Zet de tien boven de tientallen.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline 6 \end{array}$$

3 Tel de tientallen op. Zet de honderd boven de honderdtallen.

$$\begin{array}{r} 11 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline 46 \end{array}$$

4 Tel de honderdtallen op.

$$\begin{array}{r} 11 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline 846 \end{array}$$

1 Schrijf de getallen recht onder elkaar.

$$\begin{array}{r} 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

2 Tel de eenheden op. Zet de tien boven de tientallen.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

3

4

Van onderen stappen weglaten (backward fading).

1 Schrijf de getallen recht onder elkaar.

$$\begin{array}{r} 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

2

3

4

Om en om weglaten (alternately fading).

1

2

3 Tel de tientallen op. Zet de honderd boven de honderdtallen.

$$\begin{array}{r} 11 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

4 Tel de honderdtallen op.

$$\begin{array}{r} 11 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

Van boven stappen weglaten (forward fading).

1

2 Tel de eenheden op. Zet de tien boven de tientallen.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 359 \\ 487 + \\ \hline \end{array}$$

3

4

Makkelijke stappen eerst weglaten (adaptive fading).

Feedback als startpunt

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

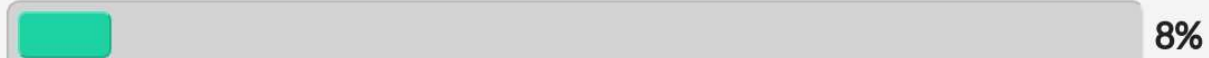
FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

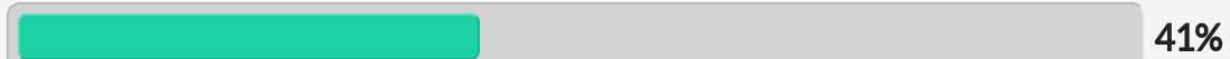
Verantwoordelijkheid bij de leerling.

Mijn leerlingen houden niet veel rekening met de feedback die ik schrijf op hun werk.

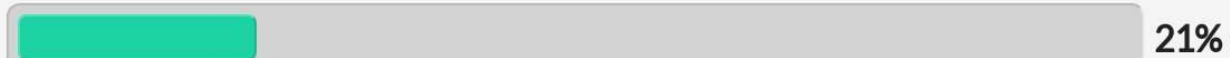
Helemaal mee eens

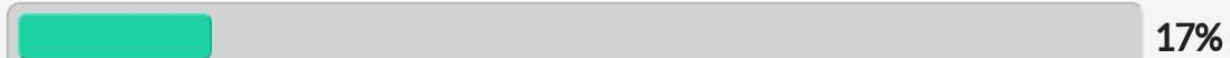
Mee eens

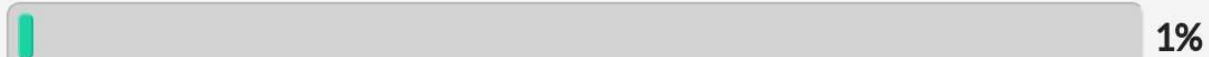
Neutraal

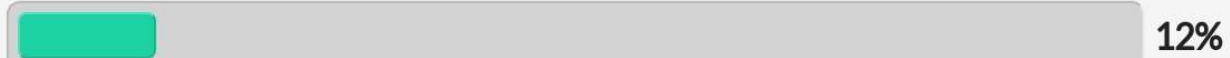
Mee oneens

Helemaal mee oneens

Niet van toepassing

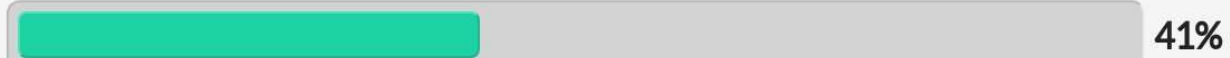
1,892 responses on Monday, 18 January 2021

Mijn leerlingen houden niet veel rekening met de feedback die ik schrijf op hun werk.

Helemaal mee eens

Mee eens

1,892 responses on Monday, 18 January 2021

De leraar doet
het werk.

De feedback stopt na
het geven ervan.
(Feedback = eindpunt)

"What you allow,
you promote"

EMA 8-9-10

Toets taalbeschouwing

Naam: _____

Klas: _____

Datum: _____

Vul de zinnen aan.

11/13
110
Super

Wanneer?	1	<u>Woensd</u>	lees ik een boek.
Waar?	2	Meestal lees ik <u>strips op mijn kamer</u>	
Waar?	3	<u>op school</u>	lezen we spannende verhalen.
Waar? - Wanneer?	4	<u>In de cinema</u>	kijk ik <u>woensdag</u> met de vrienden naar een film.
Wie?	5	<u>in mijn broer</u>	houden van pizza's.
Wat?	6	In hun vrije tijd spelen veel kinderen <u>gezelschapsspelletjes</u> .	
Wanneer? - Wat?	7	Baby's doen <u>soms in de middag</u> <u>gezelschapsspelletjes</u> .	graag
Wie? - Waar?	8	<u>Ik</u> <u>thuis</u>	maakt soms een tekening
Wat?	9	Tijdens de gymles dragen de kinderen <u>turnkleizen</u>	
Wanneer?	10	Veel kinderen gaan op reis <u>in de vakantie</u> .	

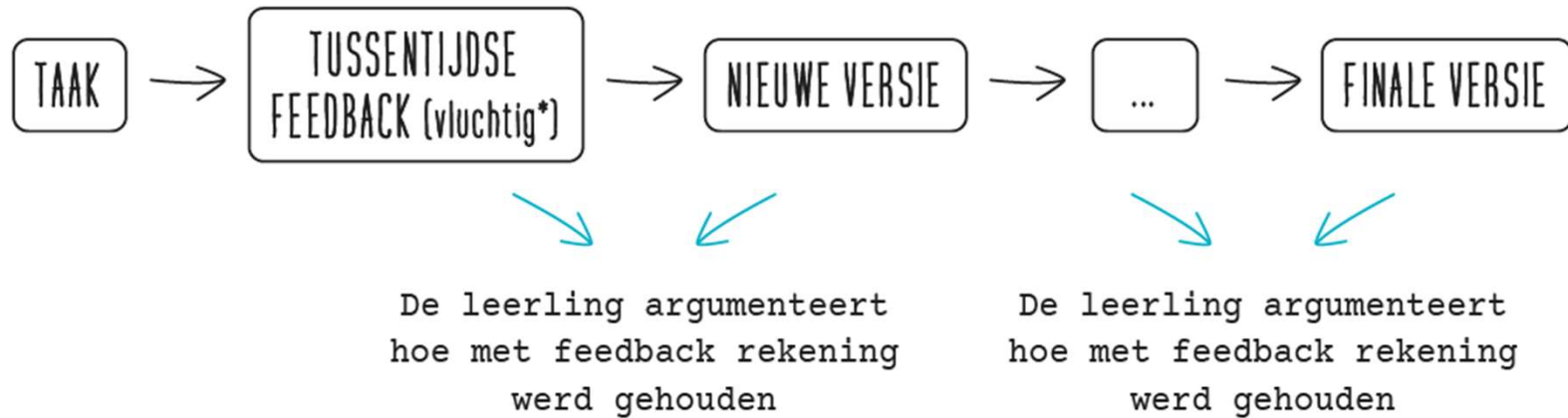
"Wat is de volgende stap die je zal zetten?"

Feedback als eindpunt

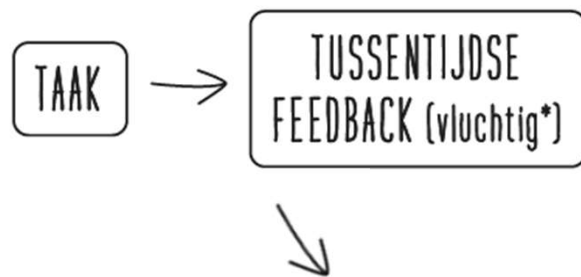

Feedback als startpunt

- Mogelijkheid 1: dezelfde taak meerdere keren kunnen indienen

Feedback als startpunt

Centrale vraag

Weet de leerling voldoende om **een volgende stap** te kunnen zetten?

STAP 2: Bekijk het werk vluchtig en geef feedback

- Geef klassikaal feedback
- Onzorgvuldig werk? De leerling aan zet!
- Geef iedereen kort en strikt afgebakend feedback
- Werk met kleurcodes
- Geef feedback op het plan van aanpak
- Geef live feedback, de leerling noteert

Verborgen leerkansen voor de spreekbeurt

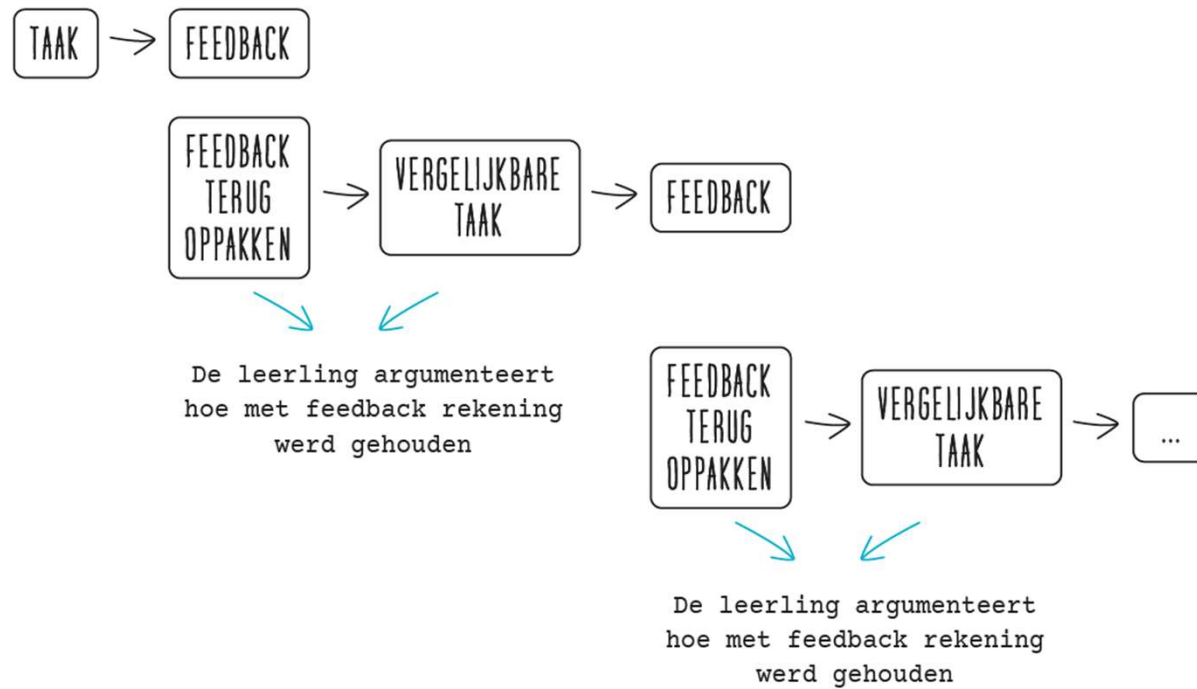
- Maak een stappenplan
- Bespreek het stappenplan samen
- Oefenversie (top en tip)
- Showtime!

Telkens focus op

- Wat (inhoud)
- Hoe (aanpak)

Feedback als startpunt

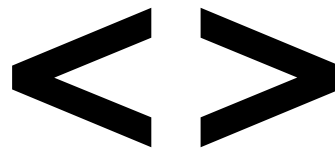
- Mogelijkheid 2: meerdere vergelijkbare taken uitvoeren

Feedback als startpunt

Vooral de student aan het denken/leren

- 1
- ~~2~~
- 3
- 4
- ~~5~~

“Twee antwoorden zijn fout. Zoek ze – samen met je medestudent – duid ze aan, verbeter en kom me tonen.”

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

DANKJEWEL
VEEL SUCCES
& ALLE FEEDBACK WELKOM ;)

www.feedbackindeklas.be
www.facebook.com/feedbackindeklas
stijn.vanhoof@feedbackindeklas.be